

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!2024-yil 23-aprel, seshanba,
48 (23.925)-son

**KUN
HIKMATI**
O'qilmagan
kitobdan
fotoalbom
yaxshi. Harqalay
u xotirani
jonlantiradi

Samarqandda MDH kutubxonachilari forumi o'tkaziladi

Bu haqda "Kitobsevar millat" shiori ostidagi IV respublika "Kitobxonlik haftaligi" ochilish marosimida viloyat hokimi o'rinnbosari Rustam Qobilov ma'lum qildi.

Bu yilgi haftalik mavjud shart-sharoitdan kelib chiqib, o'zgacha ruhda, kerak bo'lsa, har yilidan kengroq doirada o'tkazilmoqda, – dedi R.Qobilov. – Xususan, hokimliklar, yoshilar bilan ishlardigan tashkilotlar tomonidan kitobxonlik targ'iboti kuchaytirildi, shaharlar va tumanlarda kutubxonalar barpo etilmoqda, mavidular ta'mirlanib, aholi uchun qulay shart-sharoit yaratilmoqda. Viloyat axborot-kutubxona markazi kapital ta'mirlanib, zamonaviy jihozlar bilan ta'minlangach, bu yerda bir vaqtning o'zida 500 dan ko'proq kitobxonga xizmat ko'rsatish imkoniyati paydo bo'ldi. Bir necha o'quv zallari, muzey ekspozitsiyasi, multimedia xonasasi, ovoz yozish studiyasi, ilmiy zal, uchrashuvlar va munozarolar o'tkazish zallari, raqamlashtirish sektori ishgaga tushirildi, qo'lyozmalarni restavratsiya va konservatsiya qilish xizmati yo'lgan qo'yildi. Viloyat kutubxonasida mavjud shart-sharoitni yaxsilash borasidagi ishlar mutazam davom ettirilmoqda. Yaqinda kutubxonaga yana bir qator orgtexnika vositalari xarid qilindi. Xususan, interaktiv panel, tadbirlar o'tkazish uchun zamonaviy jihozlar olindi. Kompyuterlar yuqori tezlikdagi internetga ulangan, shu yerning o'zida elektron ko'rinishda a'zo qilinib, ID karta berish yo'lgan qo'yilgan.

Viloyatimizda kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish borasidagi ishlar natijasida yaqinda Jomboy tumanidagi 12-umumiy o'rta ta'lim maktabining 8-sinf o'quvchisi Nargiza Muham-

madiyeva "Yosh kitobxon" tanlovingin respublika bosqichida g'olib bo'lib, Prezident sovg'asi bilan taqdirlandi. Bu muvaffaqiyat samarqandlik yoshlarning kitobga mehri oshishiga katta motivatsiya bo'ldi.

Ma'lumki, Samarqand shahri joriy yilda MDHning madaniy poytaxti deb e'lon qilingan. Shu munosabat bilan yaqinda madaniy tadbirlar boshlandi. Yil yakuniga qadar yigirmaga yaqin yirik tadbirlar ko'zda tutilgan. Jumladan, 15-may kuni Samarqandda MDH mamlakatlari kutubxonachilarining forumi o'tkaziladi va ayni paytda ushuhanjumanga qizg'in hozirlik ko'rapmiz.

Haftalik ochilish marosimi doirasida Samarqand viloyati axborot-kutubxona markazi tomonidan hamkor tashkilotlar vakillari va ijodkorlarga esdalik sovg'alari topshirildi.

Muassasamizda kitobxonlar uchun barcha qulaylik va imkoniyatlar yaratilgan tufayli keyingi besh yilda kutubxonaga keluvchilar 872 nafar oshdi, – deydi viloyat axborot-kutubxona markazi direktori Zebiniso Shodiyeva. – Kitobxonlik bo'yicha o'tkazilayotgan tadbirlarning soni va sifati ham oshib bormoqda. Haftalik davomida markazda bir qator yangi kitoblar taqdimotlari, ijodkorlar bilan uchrashuvlar, kitobxonlik bo'yicha turli tanlovlari tashkil etiladi. "Sevimli kitoblar" nomli ko'rgazma, "Qiziqarli kutubxonada" mavzusida kutubxona bo'ylab sayohatlar, "Sevimli kutubxonamga kitob sovg'a qilaman" aksiyasi o'tkaziladi.

Viloyatimizda kitobxonlik madaniyatini yuksaltirish borasidagi ishlar natijasida yaqinda Jomboy tumanidagi 12-umumiy o'rta ta'lim maktabining 8-sinf o'quvchisi Nargiza Muham-

2024-yilning 16-aprel kuni Vazirlar Mahkamasining "Yoqilg'i-energetika sohasida bozor mehanizmlari joriy etilishining qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga ko'ra, 2024-yil 1-maydan energetika sohasida, jumladan, elektr energiyasi va tabiiy gaz tariflari oshdi. Bunga asosiy sabab so'nggi marta aholi uchun tariflar 2019-yil 1-avgustdan boshlab oshgan bo'lib, 1 kubometr tabiiy gaz va 1 kilovatt elektr energiyasi uchun bozor narxidan bir necha bor arzon holda to'lab kelinayotgan edi.

Maishiy iste'molchilarning yetishmayotgan summalar esa davlat mablag'larini hisobidan qoplanib kelingan. Oqibatda budjetda yetishmovchilik paydo bo'ldi. Mana shu subsidiyalash tizimi orqali sohani modernizatsiya qilish uchun

ELEKTR va GAZ ning NARXI NEGA OSHIRILDI?

Ajratilishi kerak bo'lgan mablag'lar yillarda davomida soha korxonalarini dotatsiyadan chiqarish va moliyaviy taqchillikni qoplashga yo'naltirilib kelingan.

Qarorga muvofigi, yoqilg'i-energetika resurslarining 2024-2025-yillarda bosqicha-bosqich o'zgaradigan yangi narxlar qabul qilindi, – deydi "Hududiy elektr tarmoqlari" AJ Samarqand filiali direktori o'rinnbosari Aljon Norqobilov. – Joriy yilning may oydidan boshlab aholi uchun elektr energiyasi va tabiiy gaz iste'molining 1 oylik bazaviy me'yordari tasdiqlandi.

Aholiga sotilayotgan suyutirilgan gazning bir kilogrami uchun to'lov 1600 so'm qilib belgilanyapti. 2024-yilning 1-iyulidan boshlab avtomobilarga gaz to'ldirish kom-

pressor shoxobchalari uchun 1 kubometr tabiiy gaz narxi 1800 qilib belgilamoqda. Ijtimoiy tarmoqlarda tarqalgan 1-maydan boshlab metan shoxobchalarda narxlar oshishi haqidagi gap-so'zlar assosiz. Chunki Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 30-martida qabul qilgan 173-sonli qaroriga ko'ra, joriy yilning 1-iyuligacha metan "zapravka"larda sotiladigan 1 kubometr gazning narxi 3350 so'm qilib qat'iy belgilangan.

2025-yilning 1-apreldidan elektr energiya iste'molining to'lovida yana o'zgarishlar bo'ladi. Shuningdek, aholi joriy yilning 1-mayidan energoresurslar uchun ijtimoiy norma asosida tabaqaqlashtirilgan tartibda haq to'lashga o'tadi. O'tish davrida aholini moddiy qiyinchilikdan himoya qilish maq-

sadida ijtimoiy norma ham kiritilyapti. Bu norma elektr energiyasi uchun 200 kilovatt-soat, tabiiy gaz uchun 100 kubometr qilib belgilandi. Isitish mavsumida tabiiy gazning ijtimoiy normasi 500 kubometrغا qo'yiladi.

Yana bir gap, joriy yil 1-maygacha hisob-raqam to'ldirib qo'yilsa, 2 oy mobaynida eski tarif amal qiladi. Ya'ni, Vazirlar Mahkamasining qaroriga ko'ra, energoresurslar uchun oldindan pul to'lab qo'ygan

Kun mavzusi

iste'molchilar tarif o'zgargan taqdirda ham 2 oy davomida eski tarif bo'yicha hisob-kitob qilinadi. Biroq maishiy iste'molchi o'z xohishiga ko'ra, 2 oydan ko'p bo'lmagan muddat uchun elektr energiyasidan foydalanan haqini oldindan to'lab qo'yishi mumkin. Bunda tarif o'zgarsa ham qiyomat qayta hisob-kitob qilinmaydi. Xuddi shunday me'yor «Tabiiy gazdan foydalinish qoidalarida» da ham belgilab qo'yilgan. Unda tariflar o'zgargan hollarda tabiiy gaz hajmi uchun avans tariqasida to'lovni amalga oshirgan iste'molchi 2 oydan ortiq bo'lmagan muddatga qo'shimcha to'lovlar ni amalga oshirishdan ozod qilinishi qayd etilgan. Ammo qarzdar yoki may oyining boshidayoq shaxsiy hisob raqamida mablag'i tugab, yangi to'lovni amalga oshirishga majbur bo'lgan abonentlar uchun tarif o'zgaradi hamda ular tegishli tartibda yangi tarif bo'yicha hisob-kitob qilinadi.

Dilmurod TO'XTAYEV.

Samarqandlik yana ikki sportchi Parijga boradi

Akademik eshkak eshish bo'yicha O'zbekiston terma jamoasi a'zolari, samarqandlik Shahzod Nurmatov va Sobir Safaraliev Janubiy Koreya mezonlik qilayotgan litsenzion turnirda muvaffaqiyatli ishtirot etib, juftlik dasturida Parij-2024 yo'llanmasini qo'iga kiridti. Shu tariqa samarqandlik sportchilarning Parij-dagi olimpiya o'yinlariga yo'llanmalar soni 8 taga yetdi.

Koreyada o'zbek madaniyati markazi ochiladi

Yurtimizning Koreya Respublikasi bilan hamkorligi rivojlanib bormoqda. Ayni jarayonni yanada faollashtirish maqsadida har ikkala tomon hamkorlikning yangi istiqbollariga alohida e'tibor qaratishmoqda.

Jumladan, Koreya Respublikasi Kvanju shahrining Kvangsan-gu tumanini hokimi Pak Byun Kyu boshchiligidagi delegatsiya mamlakatimizning turli hududlarida bo'lib, mahalliy rahbarlar bilan muloqotlar o'tkazmoqda. Delegatsiyaning Samarqand viloyatiga tashrifi ham ko'zlangan maqsadlar sari yana bir dadil qadam bo'ldi. Mehnmonlar "Ipak yo'li" turizm va madaniy meros xalqaro universiteti rahbariyati bilan uchrashuv o'tkazib, o'zaro hamkorlik aloqalari istiqbolilarini muhokama qildi.

Koreya delegatsiyasi bilan bo'lib o'tgan samimiy muloqotimiz davomida oldimizda turgan dolzarb masalalarni muhokama qilib, kelshuvlarga erishdik, – deydi "Ipak yo'li" turizm va madaniy meros xalqaro universiteti prorektori Dilmurod Nasimov. – Universitetimiz xalqaro maqomga ega bo'lganligi bois bizda xorijiy hamkorlar bilan aloqalar alohida e'tiborga ega. Bugungi kunda universitetimiz 1 ta fakulteti va 3 ta kafedrasida 9 ta bakalavriat ta'lim yunalishi va 10 ta magistratura mu-taxassisligi bo'yicha 3000 ga yaqin talaba tahsil olmoqda. Ularning 62 nafari 16 davlat-

dan kelgan xorijiy talabalar hisoblanadi.

Universitet tarkibida o'zbek, ingliz, xitoy, koreys, arab, yapon, fors, rus tillarida nashr qilingan 24371 ta turizmga oid ilmiy va o'quv adabiyotlar mavjud bo'lgan kutubxona hamda 4 ta kollej va 6 ta texnikum mavjud.

Bugungi kunda universitetimiz xorijida 80 dan ziyod nufuzli oly ta'lim muassasasi, Koreya Madaniy meros fondi bilan hamkorlik yo'lgan qo'yilgan. Bugungi uchrashuv davomida Kvangsan-gu tumanida joylashgan Xonam universiteti bilan hamkorlik memorandumini imzoladik. Kelishuvga ko'ra, universitetimizda koreys tili va madaniyatini targ'ib qiluvchi markaz, Xonam universitetida esa o'zbek tili va madaniyatini targ'iboti bilan shug'ullanuvchi markaz tashkil qilinadi.

"Ipak yo'li" turizm va madaniy meros xalqaro universitetida o'tkazilgan muloqot davomida tomonlar o'zaro hamkorlikni mustahkamash,

– 1978-yilda tashkil etilgan universitetimiz xususiy bo'lsa-da, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadi, – deydi Xonam universiteti prezidenti Park Sanchol. – Xorijliklari bilan birgalikda 9 ming 200 nafar talaba qirqdan ortiq yo'nalishda tahsil olmoqda. Asosiy ixtisoslashuvni menejment, mehnmonxonasi xizmati va turizm yo'nalishlari hisoblanadi. "Ipak yo'li" turizm va madaniy meros xalqaro universiteti bilan o'zaro hamkorligimiz keng rivojlanadi. Chunki bizning ixtisoslashuvimiz deyarli bir xil.

Koreyalik mehnmonlar tashrif davomida Samarqandning diqqatga sazovor joylari bilan ham yaqindan tanishish imkoniyatiga ega bo'ldi.

A.ISROILOV.

Oliy ta'lif muassasalari talabalarining bili mi adolatli baholanyaptimi?

Ushbu savolga javob topish maqsida respublikamizdagi oliy ta'lif muassasalari o'rta sida tadqiqot o'tkazildi. Tadqiqot "Aksikorupsiya laboratoriysi" loyihasi doirasida "Yuksalish" harakatining korrupsiya qarshi kurashish agentligi hamda "Mintaqaviy mulqot" xalqaro nodav lat tashkiloti (Sloveniya) bilan ham-korlikda amalga oshirildi.

Ushbu tadqiqot orqali oliy ta'lif muassasalari talabalariga baho qo'yishda korrupsiya oid muammolar va ularning sabablarini aniqlashga harakat qilindi. Tadqiqot doirasida o'tkazilan so'rovlari korrupsiya manipulyasiyaning tizimli ko'lamini emas, balki asosiy jihatlarini o'rnatdi. Tizimda quyidagi sabablariga ko'ra talabalar baholarini manipulyatsiya qilishda kamchiliklar borligi aniqlandi. Masalan, HEMIS elektron tizimining unga kim kirishi mumkinligini tartibga solish uchun tegishli tizim yo'q. Shu bois pedagoglar Hemis bilan bog'liq vazifalarni boshqalarga, shu jumladan, talabalarning o'zlariga topshirishi mumkin. Yanayam hayratlanlari, o'qituvchilar qaydnoma-rining dekanatlarda saqlanishi tufayli baholarni o'zgartirish mumkinligi aniqlandi. Pedagogik jamoada ham, talabalar orasida ham baholar faqat iqtidor yoki qobiliyatga qarab belgilanishi tamoyiliga qat'iy riyoja etilmaydi.

Respondentlarning fikricha, 27,88 foiz holatda qo'yilgan bahoni o'zgartirish maqsida talabalar tomonidan o'qituvchiga bosim o'tkaziladi. 16,03 foiz holatda talabalar yuqori baho olish maqsadida o'qituvchilarga sovg'a va mukofotlar taklif qiladi, 10,00 foiz holatda esa OTM ma'muriyati o'qituvchilarning shaxsий kabinetiga kirib, HEMIS tizimidagi baholarni o'zgartiradi. Shuningdek, 9,45 foiz holatda talabarning darsda qatnashmasligi, 8,33 foiz holatda esa soxta tibbiy ma'lumotnomma taqdim qilishi aniqlandi.

Talimdar korrupsiya faqat texnokratik choralar, masalan, baholashda ixtiyoriylikni kamotirish, imthonlarni kuzatish, nomaqbul xatti-harakatlarga sanksiya qo'llash va hokazolar bilan qarsh turish yoki oldini olish mumkin emas.

Umuman olganda, ta'lif sifati o'qituvchilarga hurmat va qobiliyatga qarab baholash tamoyilining ishlashiga bog'liq. Bu hurmat o'z navbatida, pedagoglarning kasibiy haloligi va malakasidir. Baholash faqat akademik natijalarga asoslangan bo'lishi kerakligi haqida yetarli-cha keng yakdillik mavjud bo'limasa, talabalarini baholash tizimi to'g'ri ishlamaydi. Bunday

Yurtimizda qayta tiklanuvchi energiya manbalariga bo'lgan talab kundan-kunga ortib bormoqda. Ayniqsa, quyosh batareyalari chiroq tez-tez o'chib turganida odatdagidek hayot kechirish imkonini beryapti. Biroq viloyati-mizning barcha tumanlarida ham "yashil energiya" dan foydalanib, aholi turmush tarzini yaxshilash talab darajasi-da emas.

Bugungi kunda Samargand tumanida "Yashil energiya" manbalarini o'rnatish borasida nima ishlar qilinmoqda? Quyoshi xonadoni" dasturi bo'yicha aholi xonadonlariga quvvati 50 kWt. gacha bo'lgan quyoshi panellarini o'rnatish rejalar nega bajarilmay qoldi?

- O'tgan yili Prezidentimizning "2023-yilda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini va energiya tejovchi texnologiyalarni joriy etishni jadallashtrish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori qabul qilingach, quyosh panelini o'rnatganlarga subsidiya va soliq imtiyozlari berilishi, tadbirkorlarga yaratilayotgan imkoniyatlarni o'chilishni qiziqtirib qo'ysi - deydi Samargand tumani ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish va iglim o'zgarishi bo'limi boshlig'i Javohir Xo'jayev. - Chunki yuqori quvvatda ishllovchi quyosh panelari bilan artezian quduqlaridan suv tortish imkonii bor. Biroq o'tgan yili tumanimiz tadbirkorlari tomonidan 2,3 MVt o'rniqa 1,18 MVt quvvatli 81 ta panel o'natalib, bu boradagi rejalarning yarmi amalga

oshirilmadi.

Tuman hokimligi rejasiga asosan, hozirgacha 312 ta aholi xonadoniga muqobil elektr manbalarini o'rnatilgan. O'tgan uch oy ichida Dehnov, Gulobod, Ohalik, Parrandachilik, Chumchuqli, O'zbek-kenti, Andijoni mahallalarida 74 nafar fuqaro o'z xonadoniga quyosh panelari o'rnatdi.

Gulobod mahallasida 5 mingdan ziyyod aholi istiqomat qiladi. Hokimlik rejasiga ko'ra, o'tgan yili 30 ta xonadonga quyosh paneli o'rnatilishi kerak edi. Biroq amalda bu ish 21 foizga bajarildi.

- Mahallamizdagi aholi xonadonlariga muqobil energiya manbalarini o'rnatish bo'yicha targ'ibot olib boryapmiz, - deydi Gulobod mahallasi raisi Sao-

dat G'aniyeva. - Xonodon egalariga muqobil elektr manbalarining afzalligi, kamxarajatligi va boshqa qulayliklari haqidagi tushuntiraymiz. Imkon bo'lganlar o'rnatib olyapti, ayrimlariga homiy jaib qilyapmiz. O'ndan ziyyod tadbirkorlar o'z korxonalariga energiya tejovchi uskunalar o'rnatdi. O'tgan yili 5 ta xonadonda 4,5 kWt li quyosh panelari o'rnatilgan bo'lsa, bu yil ularning soni 20 dan oshdi. O'zim ham uymiga o'rnatib olyagan.

Mahalla yaqinida muqobil energiya manbalarini bilan savdo qiladigan qator do'konlar faoliyat yuritadi. Joriy yilning 1-mayidan boshlab elektr energiya iste'moli nolari oshishi haqidagi xabarlar tarqalishi bilan ularga bo'lgan talab

Yangi bino, yangi bekat, yangicha xizmat

Samarqand shahridagi Rudakiy ko'chasida yangi bekat paydo bo'lganiga ko'pchilik e'tibor berganmi, yo'qmi, ammo uning yonginasida ikkita zamona bino qisqa fursatda qad rostlaganiga ko'zingiz tushgandir. Hali binoga kirmasimizdan oq bu maskan aholining ijtimoiy himoya qo'moji qatlami, imkoniyati cheklangan insonlar murojaat etadigan markaz ekanligi infrastrukturadan ham bilinadi.

Yakdillik yo'q joyda manipulyatsiyani osonlikcha normallashtirish mumkin va bunga albatta, korrupsiya sifatida qaralma ydi. Bu shunchaki o'quvchilarning bosimi hamda o'qituvchilar va rahbariyatning befardligi yoki yashirin roziligi bilan amalga oshirilishi mumkin. To'g'ri, konsensus madaniyatni yaratishni ta'minlash korrupsiyaning oldini olishdan ko'ra ko'proq narsani talab qiladi. Ballarni manipulyatsiya qilish hech kimga zarar keltirmasa, bunga erishish qiyin.

KORRUPTION XATTI-HARAKATLAR SABABCHILARI KIM?

Tadqiqot natijalarini shuni ko'rsatdi, korruption xatti-harakatlarga 76,7 foiz talabalar, 34,3 foiz o'qituvchilar, 25,4 foiz talabalarining qarindoshlari, 15,6 foiz holatda OTM ma'muriyati sababchi bo'lar ekan.

Respondentlarning deyarli 28 foizi talabalar (va ularning qarindoshlari) bo'lib, ular qo'yilgan past bahoni yuqori bahoga o'zgartirish maqsadida o'qituvchiga bosim o'tkazishini ta'kidladi.

AXBOROT TIZIMLARI (HEMIS) KERAKMI?

Bugungi kunda universitetlar HEMIS axborot tizimidan axborot bilan ta'minlash va o'quv jarayonini nazorat qilish uchun foydalanoqda. Ushbu tizim universitet faoliyatini monitoring qilish mexanizmi sifatida ishlab chiqilgan. Ammo bu borada mazkur tizimning me'yoriy-huquqiy bazasi tasdiqlanmagan, ushbu tizim tobra kengayib borgani uchun maqsad va vazifalar aniq qilib belgilanmagan. Respublika Prezidentining 2023-yil 3-iyulda "Ma'muriy islohotlari doirasida oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan oliy ta'lif, fan va innovatsiyalar sohasini o'zgartirishni jadallashtrish bo'yicha "Yo'li xaritasi" tasdiqlandi. Uning doirasida 2023-yilning sentabrigacha olyi, o'rta maxsus va professional ta'lif, fan hamda innovatsiyalar sohasida yagona integratsiyalashgan raqamli eko-tizimini yaratish bo'yicha normativ-huquqiy hujjat loyishini ishlab chiqishi topshirig'i berildi. Ayni paytda HEMIS axborot tizimi uchun me'yoriy-huquqiy baza mavjud emas. Bu korrupsiya va halollik uchun katta xavf hisoblanadi. Chunki tizimga kimlar kirishi haqida rasmiy tarib yo'q.

Nodir QUDRATOV, "Yuksalish" harakati Samargand viloyati bo'linmasi bosh mutaxassisi.

Samarqand shahri Rudakiy ko'chasi, 174-uyda joylashgan markaz yonginasida "Inson" bekatni tashkil etilgan. Avtomobillar serqatnov bo'lgani uchun aynan shu bino yonida piyodalar o'tishi yo'lagi, ovozi va aholi boshqarishi mumkin bo'lgan svetofor o'rnatilgan. Binoga kirish uchun imkoniyati cheklangan insonlar uchun barcha qulayliklari yaratilgan, ko'zi ojiz insonlar harakatlanishi uchun maxsus taktil pitlilar terilgan, aravachada harakatlanadigan insonlar uchun maxsus panduslar xalqaro andazalarga mos tarza qurilgan. Binoning ichida ham xuddi shunday, zarur joylarda maxsus taktil pitlilar, aravachalar harakatlanishi uchun xonalarga to'siqsiz kirish imkoniyati mavjud.

